

Notat

Notat om fritvalgsområdet i SUF

Sundheds- og Omsorgsudvalget bestilte på udvalgsmøde d. 10. oktober 2023 et notat, der beskriver de steder, hvor der lovgivningsmæssigt er opstillet krav om, at borgeren skal have et frit valg.

Frit valg af leverandør af personlig- og praktisk hjælp og madservice (servicelovens § 83)

Kommunen skal efter serviceloven § 83 tilbyde 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, og 3) madservice til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke selv kan udføre disse opgaver.

Det fremgår af servicelovens § 91, at kommunen skal skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter (servicelovens) § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Samme bestemmelse fastslår, at kommunen – for at leve op til kravet efter § 91 - som minimum skal 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller 2) tilbyde modtagerne af hjælp et fritvalgsbevis, som giver borgerne, der er visiteret til hjælp efter § 83 adgang til selv at indgå aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse. Kommunen kan vælge at benytte begge modeller, ligesom kommunen kan vælge at anvende forskellige modeller til forskellige ydelseskategorier.

Vælger kommunen at tilbyde et fritvalgsbevis, skal der fastsættes en værdi for hver af de ydelseskategorier indenfor § 83, som kommunen har besluttet at tilbyde i fritvalgsbevis-ordningen. Kommunen afregner så med den leverandør, som borgeren har valgt, til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

Vælger kommunen at tilbyde frit valg ved indgåelse af kontrakt med privat leverandør, kan dette f.eks. ske ved en udbuds- eller en godkendelsesordning. Kommunen kan også vælge en helt tredje kontraktmodel, når blot den skaber grundlag for at modtagerne af hjælpen kan vælge mellem to eller flere leverandører.

Kontraktindgåelse ved udbud kan f.eks. gøres ved udbud af rammeaftaler, hvor der vælges et nærmere fastsat antal vindere, som borgerne frit kan vælge mellem. Det kan også gøres mere traditionelt ved valg af én vinder, hvor borgerne så kan vælge mellem denne og den kommunale leverandør.

Ved en godkendelsesordning godkender kommunen en række leverandører, som de visiterede borgere herefter kan vælge mellem. Kommunen kan

30. november 2023

Sagsnummer
2023-0437196

Dokumentnummer
2023-0437196-1

Center for Administration
Juridisk Afdeling
Borups Allé 41
2200 København N

EAN-nummer
5798009291004

www.kk.dk

her vælge at lade muligheden for at blive leverandør stå åben for alle, som opfylder de fastsatte godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunen har fastsat.

Borgere i plejebolig er i medfør af servicelovens § 93 ikke omfattet af retten til frit valg af leverandør. Deres behov for personlig pleje og praktisk hjælp løses af plejehjemmet.

I nedenstående skema vises en oversigt over ydelser efter servicelovens §83, hvordan borgerne fordeler sig mellem leverandørerne, og hvordan aftalerne er indgået. Alle aftaler på området indgås for både Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) og Socialforvaltningen (SOF).

Ansvar for hovedparten af kontrakterne ligger i SUF. Eneste undtagelse er kontrakten om tøjvaskeordning, som ligger sammen med kommunens øvrige vaskeaftaler i Koncern Service, Økonomiforvaltningen.

Skema 1: Oversigt over ordninger og fordeling af borgere. September 2023.

Ordning	Leverandør	Antal SUF-borgere	Antal SOF-borgere	I alt	Aftalegrundlag
Personlig pleje og praktisk hjælp	Den kommunale Hjemmepleje	7303	2729	10032	Udbud
	HjemmeHjælpen a/s	1279	521	1800	
	Attendo a/s	194	241	435	
Tøjvaskeordning	Elis	1629	531	2160	Udbud
	Textilia	945	235	1180	
Madservice	Københavns Madservice (kommunal)	763	204	967	Godkendelse
	Det Danske Madhus	752	173	925	
Turkøb	Vikingbus/BedreBusService	630	22	652	Godkendelse - kontraktsum under udbudsgrænse
Indkøbsordning	Egebjerg Købmandsgård	1774	567	2341	Udbud og åben godkendelse
	Dukaan	198	85	283	

** Intervare, som leverer indkøbsordning, har påbegyndt levering i uge 48*

Aftalerne om personlig pleje og praktisk hjælp samt tøjvaskeordning er indgået efter offentligt udbud. Aftalen med Egebjerg Købmandsgård er ligeledes indgået efter offentligt udbud, men fordi udbuddet kun resulterede i ét tilbud / én kontrakt, blev der efterfølgende åbnet op for, at yderligere leverandører kunne blive godkendt til ordningen på samme vilkår (herunder priser) som Egebjerg Købmandsgård. Derfor blev Dukaan godkendt til ordningen i efteråret 2022 og Intervare er godkendt i efteråret 2023 og påbegynder levering til knap 500 borgere fra mandag den 27. november 2023.

Aftalen om Turkøb, hvor borgerne en gang om ugen køres til et indkøbscenter for selv at klare deres indkøb med ekstra hjælp fra chaufføren til at komme ud og ind af boligen, er oprindeligt indgået efter forhandling, da

kontraktsummen er under udbudsgrænsen. Den nuværende leverandør er godkendt i slutningen af 2022, hvor den tidligere leverandør ophørte.

Aftalen om madservice er en godkendelsesordning, hvor afregningsprisen overfor leverandøren beregnes på grundlag af kommunens omkostninger.

Madserviceleverandøren afregnes direkte af SUF i forhold til leverede måltider med den gældende afregningspris, som aktuelt udgør mellem 95,31 kr. og 111,36 kr. inkl. udbringning for en hovedret (mellem 64,17 kr. og 80,22 kr. ekskl. udbringning). Prisen er ekskl. moms, som leverandøren lægger oven i ved fakturering. I beregningen af priserne indgår SUFs fulde omkostninger, herunder overhead til central administration og it mm.

I beregningen af borgernes egenbetaling indgår bl.a. moms, men ikke central overhead i beregningen. Egenbetalingen kan maksimalt udgøre SUFs omkostninger, men der gælder desuden et statslig fastsat prisloft på 58 kr. for en hovedret til hjemmeboende i 2023. SUF kan opkræve egenbetaling svarende til prisloftet, da SUFs omkostninger ligger over dette beløb, men Borgerrepræsentation har givet tilskud til nedsættelse af egenbetalingen til 47 kr. pr. hovedret i 2023. Denne takst betales af borgerne direkte til SUF, uanset om borgerne modtager mad fra privat leverandør eller fra SUFs eget centralkøkken. Borgernes egenbetaling, herunder prisloft og tilskud, påvirker derfor ikke afregningen med private leverandører.

Leverandørerne kan løbende søge om godkendelse ift. de kontrakter, hvor der er godkendelsesmodel. Derimod er der kun korte intervaller med års mellemrum, hvor det er muligt at byde ind på de kontrakter, der indgås efter udbud.

I praksis er det dog for mange leverandører en stor beslutning at blive leverandør på ydelser i Københavns Kommune, fordi opgaven har et omfang, der kræver en betydelig kapacitetsudvidelse, og som efterfølgende kan gøre virksomheden sårbar overfor udsving i efterspørgslen eller tab af kontrakten ved fremtidige udbud.

I forbindelse med markedsdialoger anfører potentielle leverandører ofte, at de kunne være interesseret i kun at byde ind i et afgrænset lokalområde eller kun til den ene forvaltning. En sådan mulighed, hvor der var forskellige leverandører at vælge imellem afhængig af borgerens adresse, ville imidlertid være vanskelig at forklare overfor borgerne og samtidig kræve mere administration, når der skal følges op på flere forskellige kontrakter og leverandører.

Frit valg af leverandør af hjælpemiddel (servicelovens § 112)

Kommunen skal efter serviceloven § 112 yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

1. i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
2. i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
3. er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv

Kommunen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af en bestemt leverandør og indgå en leverandøraftale. Hvis borgeren, der visiteres til et hjælpemiddel, ønsker at benytte en anden leverandør end den, som

kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør.

Har kommunalbestyrelsen ikke indgået aftale med en leverandør, kan borgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Egenbetalingen for borgeren vil således være varierende alt efter kommunens leverandøraftaler og hvilket hjælpemiddel, borgeren ønsker at anskaffe sig.

Kommunen skal udarbejde kravspecifikation på det bevilgede hjælpemiddel til borgeren, så borgeren ved hvilke specifikationer hjælpemidlet skal opfylde for at borgeren kan få udgifterne refunderet.

Borgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler gælder dog ikke, hvis kommunen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Hjælpemiddelcentret (HMC) er sammen med Afdeling for Frit Valg og Indkøb ansvarlig for kategorien Hjælpemidler. HMS foretager derfor udbud og prisindhentninger på en lang række hjælpemidler både indenfor genbrugs- og kropsbårne hjælpemidler f.eks. kørestole, plejesenge, stomiprodukter og diabetesprodukter. En del af aftalerne er udbudsftaler via Staten og Kommunernes Indkøbsservice (SKI).

Herudover har HMC indgået ca. 180 indkøbsaftaler på produktgrupper, der ikke overstiger tærskelværdien for udbud. Der vurderes løbende, hvorvidt der er behov for indgåelse af indkøbsaftaler f.eks. ved nye produkter.

Aftalerne kan benyttes af hele Københavns Kommune.

Frit valg af leverandør af boligændring (servicelovens § 116)

Kommunen skal efter servicelovens § 116 yde hjælp til indretning af bolig til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når indretning er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for den pågældende.

Hvis en borger, der er visiteret til en boligændring, ønsker at benytte en anden håndværker end den, som kommunen har valgt, kan borgeren vælge selv at lade boligindretningen udføre og få udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have fået udført boligindretningen for hos den håndværker, som kommunen har valgt. På samme måde kan ansøgeren vælge andre materialer end dem, som kommunalbestyrelsen har anvist.

Københavns Kommune benytter egne tømrere til mindre boligændringer f.eks. fjernelse af dørtrin, opsætning af gelændere og greb. Her er udregnet timepris og materialepris til benyttelse af fritvalgstilskud. Derudover har Københavns Kommune aftale med relevante håndværkere f.eks. el-installatør, VVS, murerfirma og hermed fast aftale om timepris. Ved større sager indhentes flere tilbud. Ved borgers brug af frit valg, benyttes kommunens aftaleleverandører til fastsættelse af fritvalgstilskud.

Kommunen skal udarbejde kravspecifikation på den bevilgede boligændring til borgeren, så borgeren ved hvilke specifikationer boligændringen skal opfylde, for at borgeren kan få udgifterne refunderet.

Frit valg af plejebolig (almenboligloven § 58a og serviceloven § 192)

Borgere, der godkendes til en plejebolig, har frit valg mellem kommunens plejeboliger og plejehjemspladser. Borgeren kan vælge en plejebolig eller et plejehjem i en anden kommune forudsat, at borgeren også godkendes til en plejebolig i denne kommune.

Borgere kan endelig vælge at indgå aftale med en friplejeboligleverandør om en friplejebolig. Dette kræver dog, at friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere den hjælp, som borger er visiteret til. Friplejeboliger er private tilbud udenfor kommunens forsyningspligt.

Frit valg af leverandør ved genoptræning efter hospitalsbehandling (sundhedslovens § 140)

Borgere, med en genoptræningsplan efter udskrivning fra et sygehus, kan vælge mellem bopælskommunens genoptræningstilbud på egne institutioner eller de eksterne leverandører, kommunen måtte have indgået aftaler med, og kan også vælge tilsvarende genoptræningstilbud på andre kommuners institutioner. Kommunen har ikke pligt til at benytte sig af eksterne leverandører.

Hvis kommunen ikke kan tilbyde opstart af genoptræningstilbud inden for 7 dage efter udskrivning, har borgeren ret til frit at vælge en leverandør af genoptræning blandt de leverandører, KL har indgået aftale med, hvis den private leverandør kan opstarte genoptræningen senest samtidig med kommunens tilbud.

Hvis en borger i Københavns Kommune ønsker at modtage sin genoptræning i en anden kommune, kan der sendes anmodning til den anden pågældende kommune, om de har kapacitet til at genoptræne borgeren. Københavns Kommune afregner med den pågældende kommune.

Hvis Københavns Kommune ikke kan overholde ventetidsgarantien på 7 dage, kan borgeren vælge at modtage sin genoptræning hos en fysioterapeut, som er tilknyttet SKI aftalerne.

Hvis en borger med en erhvervet hjerneskade som kræver specialiseret rehabilitering på et døgnophold, har politikkerne i Københavns Kommune besluttet at borgeren skal have frit valg mellem kommunes tilbud og en eksternt leverandør. Københavns Kommune har kontrakter med to eksterne leverandører, Center for Neurorehabilitering i Dianalund og Forenede Care Ringstedhave.

Børn med erhvervet hjerneskade modtager deres genoptræning hos hjerneskadecenter Virum, som Københavns Kommune har indgået kontakt med.